

## Yttrande över KLIVA:s delbetänkande På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (U2019/02278/GV)

*Utbildningsdepartementets diarienummer U2019/02278/GV*

Folkbildningsrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående delbetänkande.

Folkbildningsrådets yttrande avgränsas till resonemang och förslag som har betydelse för folkbildningen. Med detta som utgångspunkt lämnar Folkbildningsrådet följande yttrande.

### Sammanfattning

- Folkbildningsrådet anser att det är angeläget att tydliggöra att begreppet folkhögskola endast avser statsbidragsberättigad folkhögskola.
- Folkbildningsrådet anser att en sammanhållen utbildning för nyanlända ska kunna tillhandahållas genom utbildning vid folkhögskola.
- Folkbildningsrådet anser att Arbetsförmedlingen i arbetet med utbildningsplikten bör jämställa såväl etableringskurs som studiemotiverande folkhögskolekurs med annan reguljär utbildning.

### Folkbildningsrådets ställningstaganden

Folkhögskolans pedagogik präglas av att undervisningen ska möta den studerande där hen befinner sig. Folkbildningsrådet ser positivt på att säkerställa en individanpassad utbildning för de studerande som omfattas av utbildningsplikt. Däremot vill Folkbildningsrådet betona att vi tycker att folkhögskolans hela kursutbud ska omfattas av utbildningsplikten, det vill säga även arbetsmarknadsuppdragen etableringskurs på folkhögskola och studiemotiverande folkhögskolekurs.

Folkhögskolornas styrka ligger i att möta varje person och anpassa studierna utifrån varje deltagares unika förutsättningar och behov. Folkhögskolan har därmed en unik möjlighet att skapa en hållbar utbildningskedja för den enskilde individen. Inom folkhögskolans utbud finns allt från svenska från dag ett, etableringskurs, sfi till allmän kurs på grundskolenivå och gymnasienivå samt yrkesutbildningar på både gymnasial och eftergymnasial nivå.

Folkhögskolorna har dessutom en lång tradition av att bedriva kurser för nyanlända. Det var på folkhögskola som sfi-undervisningen uppstod och utarbetades i samband med flyktingströmmarna under och efter andra världskriget.

Utredningens förslag att utöka undervisningstiden i sfi med minst åtta timmar i andra kurser är bra förutsatt att det omfattar även folkhögskolan. På folkhögskola finns tillgång till en mängd olika kurser som kan kombineras med sfi-undervisningen. Men så som förslaget ser ut nu där detta endast inkluderar betygsatta kurser får det negativa konsekvenser för de folkhögskolor som bedriver sfi med betygsrätt.

Folkbildningsrådet saknar en konsekvensanalys för folkhögskolan. Utredningen konstaterar att förslaget innebär *En begränsning för folkhögskolor är dock att de enbart har betygsrätt för att anordna sfi*. I andra sammanhang har dock denna begränsning hanterats genom motsvarandebegreppet. Istället för betyg har folkhögskolan omdömen och behörigheter. Folkhögskolan har en egen modell för att intyga behörighet till högre studier. Modellen kombinerar studier enligt folkhögskolans särart och arbetssätt i den allmänna kursen med ett intygande av kunskaper i vissa ämnen som motsvarar gymnasieskolans ämnesplaner. Utöver de sju eller tio gymnasiegemensamma ämneskurserna som ingår i folkhögskolans grundläggande behörighet kan folkhögskolorna utfärda intyg om särskild behörighet respektive särskilda förkunskaper i övriga ämneskurser på gymnasieskolan om de studerande inhämtat kunskaper motsvarande lägst godkänd nivå på dessa.

Enligt Skolinspektionen använde cirka 30 folkhögskolor sin betygsrätt i sfi 2018. De skulle också kunna erbjuda motsvarande kompletterande kurser inom ramen för folkhögskola. Flera av dem gör det redan i nuläget, när sfi-undervisningen kompletteras med ämnesstudier inom folkhögskolornas allmänna eller särskilda kurser. Folkhögskolan utfärdar behörigheter i enskilda ämnen motsvarande gymnasiet men har inte rätt att utfärda betyg. Utredningens fokus på komvux och betyg i kompletterande kurser innebär att de folkhögskolor som har betygsrätt i sfi inte blir ett alternativ. Med utredningens förslag kommer handläggare vid Arbetsförmedlingen och studie- och yrkesvägledare inte att kunna anvisa de studerande till sfi vid folkhögskolan eftersom de inte kan ge de kompletterande kurserna med betyg.

Folkbildningsrådet önskar därför att förslaget kompletteras. Folkhögskolans behörighetsgivande kurser på grundskole- och gymnasienivå ska även inom den utökade sfi:n accepteras och ges motsvarande status som de åtta kompletterande timmarna på komvux.

Folkhögskolans allmänna kurs har via sin inplacering i SeQF 2 och 4 redan idag en motsvarande status mot gymnasieskolans och grundskolans kurser.

Folkbildningsrådet efterlyser också en ekonomisk konsekvensanalys av utredningen förslag med en ökning av undervisningstiden från åtta till femton timmar.

## 1. Författningsförslag

Folkbildningsrådet har inga synpunkter på författningsförslagets utformning, förutom att det bör framgå att sammanhållen utbildning för nyanlända ska kunna tillhandahållas genom utbildning vid folkhögskola.

Avseende sfi på folkhögskola vill Folkbildningsrådet påtala att det förekommer att organisationer kallar sig "folkhögskola" utan att vara berättigade till statsbidrag från Folkbildningsrådet. Skolinspektionen har kommit fram till att så som bestämmelserna är skrivna nu finns det inte stöd för att avslå en ansökan om betygsrätt för svenska för invandrare endast av den anledningen att en sökande inte är statsbidragsberättigad för folkhögskoleverksamhet. Folkbildningsrådet har i mars 2019 hemställt till Utbildningsdepartementet om att det i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning ska förtydligas att med begreppet folkhögskola avses endast folkhögskola som får statsbidrag enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Detta är en angelägen fråga för Folkbildningsrådet.

### 5.5 Förslag om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända vuxna

Folkbildningsrådet anser att det i grunden är ett bra förslag att införa en sammanhållen utbildning för de nyanlända som omfattas av förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Det behövs dock en medvetenhet om att folkbildningen är en viktig resurs för nyanländas lärande. Sammanhållen utbildning för nyanlända bör kunna tillhandahållas genom utbildning vid folkhögskola.

När det gäller att anvisa personer med utbildningsplikt till folkhögskola vill Folkbildningsrådet även framhålla att Arbetsförmedlingen bör jämställa såväl etableringskurs som studiemotiverande kurs vid folkhögskola med annan reguljär utbildning. Arbetsförmedlingen har vid kontakter med Folkbildningsrådet uttryckt att myndigheten inte anser sig inte kunna göra det, en uppfattning som enligt Folkbildningsrådet motverkar syftet med insatsen. Som Arbetsförmedlingen själva anger i sin rapport *Utbildningsplikt för deltagare med kort utbildning i etableringsprogrammet* från den 31 maj 2018 är Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet överens om att sprida goda exempel på hur folkhögskolornas *hela utbud* ska kunna nyttjas.

#### 7.4.2 Företag och andra externa anordnare inklusive folkhögskolor

Folkbildningsrådet delar utredningens bedömning att folkhögskolor är en viktig utförare av sfi. Utredningen anger att det är en begränsning för folkhögskolor att de enbart har betygsrätt för att anordna sfi. Folkbildningsrådet vill framhålla att folkhögskolan har goda möjligheter att möta målgruppens förutsättningar och behov av grundläggande utbildning, eftersom allmän kurs ger motsvarande resultat av lärande som utbildning inom grund- eller gymnasieskolan.

För Folkbildningsrådet



Maria Graner

Generalsekreterare